

Nemzeti Társalkodó.

Januarius' 12-dik napján 1855.

A' szépség veszedelmei.

De-Foix Francziska szépsége volt a' beszéd főbb tárgya a' fényes lovagok között. Első Ferencz királyszékbe ülésekor, de egyik sem ismerte közülök a' kellemes aszszonyt. Klastromi magányban nevelve, édes anyja karjai közül egy kemény férj ügyelete alá ment ő által, 's most egy magános várban élt, hol komoly kötelességei telyesítését csak akkor tájban született leányában talált öröme édesíté. — Férjétől Gróf Chateaubriand-tól földesúri tartozása azt kívánta, hogy a' koronázáson megjelenjen. Ferencz hízelkedve vetette szemére, hogy a' „szépség kincsét“ mint hitvessét a' közhír nevezi, egy bretagnei kastély kőfalai közé temeti, 's tudtára adá hogy a' Grofnét maga testvére Valois Margarét egyik udvari dámájává nevezte.

A' szerencsétlen férj féltéstől kínzatva, tért haza várába; tudtára adá hitvesének a' király parancsolatját, 's örömmel érté-meg hogy ez annak engedni nem akar, 's inkább kíván, magányban, kötelességének 's imádott leánykája ápolásának élni. Már azt hitte a'

Gróf hogy a' Király, megbántatva ezen há-
látlanság által, örökre telhagy szándékával
Francziskát az udvarhoz idézni, midőn egy
véletlen eset ezen előtte oly gyűlöletes vál-
tozást mégis maga után húzá. Francziska bát-
tya Gróf *de Foix Lautrec*, admiral Bonni-
vet fortélyai miatt vád alá bonyolodott, 's
meggyalázva hazaárulónak hírdetődött. Ez
hugához sieté 's kényszerité hogy a' király-
nak szóljon mellette, és ártatlanságát hozza
napfényre. Chateaubriand kénytelen volt en-
gedni az esdeklőnek, 's hitvesét az udvar-
hoz vivé. Egy nagy harcziátékon jelent ez
meg ott legelőbb. Ferencz meglátta 's szere-
lemre gerjede aránta; kettőzitetett ügyes-
séggel törekedett a' jutalom nyeresre. Bour-
bon, Nemour, la Tremouille hős vezérek
általa meggyőzette rakják-le fegyvereik da-
rabjait a' királyné lábaihoz, Bayard egye-
dül marad még hátra meggyőzetendőnek.
„Rajta Felség!“ felkiált ez „törjünk láncsát
az isten 's királyné dicsőségire!“ — „Nem
úgy mesterem!“ felel a' király „őrizzen az
ég oly nagy 's vitéz lovag ellen viaskodnom!
Miként feleljethetném-el hogy hős kezedtől
nyertem a' lovaggá-ütést, a' mit legnagyobb
szerencsémnek tartok.“ Igy szóla 's láncsá-
ját a' Bayard lábaihoz tevé.

A' harcziátékot követő tánczmúltság-
ban mindenfelé tekingetett a' király Fran-
cziska után. Midőn hijában kereste szemével
a' fényes dámák sorai között, végre meg-
látá egy ablak méjében, hol ő magánosan

andalogva, 's mégis szépséggel a' legszebbe-
ket feljülmúlva, gondolati közt egy rosát
tépegete széljel, melyet a' tavasz ezen virá-
gáénál viritőbb kebléből vett-ki. Nem vet-
te észre a' király közeledését; szava hang-
jára ébredt-fel álmodozásából. A' Bayard a-
ránt oly szerény felség lány szavai még visz-
hangoztak lelkében. Felemeli szép szemeit
arra ki bátyja megmentésében mindent te-
het, — sáppad, pirúl, 's némúlva nyújtja
kezét. A' király látja felindulását, végbe vi-
szen mindent nyugtatására. Végre bátrodik
a' szép hölgy 's így szól: „Felséges uram!
bátyám a' szerencsétlen Lautrec ki esett fel-
séged kegyelméből; felségedtől várja vissza
becsületét, mely egy bajnok előtt több mint
élete. Parancsoljon felséged hogy hallgassák-
ki — én kezes leszek ártatlanságáért.“ „Hi-
szem Nemes aszszony felel a' király: „ki ne
felejtene-el hogy egy pillantatig is volt hi-
bás a' kit kegyed védelmez. Jöjen-el férje
holnap hozzám, 's kérjen érte. Távol at-
tól hogy én Lautrecet keményen ítéljem;
ismerem mely becsülést érdemel vitézsége.
Holnap Nemes aszszony meglátja hogy bát-
tya sorsa nálam jó kézben van.

Más nap Lautrecre törvényt látnak, 's
Bonnivet gyűlölsége trutzára is ártatlannak
ítélik; a' híres Bayard védlette ügyét, 's meg-
mútatta hogy nem csak nem vétkes sőt ju-
talmat érdemel. A' király különös kegyelme
jeléül saját kardját nyújtotta neki, a' helyett

melyet az ellene hozott ítéletnél fogva tőle elvettek volt; de nem mülatta-el meghagyni: siessen kedves húga bánatját enyhíteni, 's jelenteni hogy a' király szavának állott, 's szerénységének tartja ha könyeit letörölhette.

Az igazságnak hátyya részére ily nagyszivü kiszolgáltatásáért háládatos grófné a' király indulatja sokféle bizonyításai aránt érzéketlen nem maradhatott. Ő volt királynéja minden mülatságnak, 's Ferenezet mindenütt nyájásnak szerénynek szemérmesnek 's kedvese aránt buzgó gondunak találta. De hív volt még Francziska az erkölcshez; ismerete férje gondolkozását, tudta hogy hívtelensége leggyengébb gyanuja életét hozza veszélybe; maga kérte tehát a' grófot hogy őt vigye vissza Bretagneba, hova leánykája aránti forró szeretete is vonszotta. Az útazás hamar meghatározott, 's minden szives kérései mellett is a' királynak, 's Valois Margarétnak, ki a' grófnét különösen megszerette, elhagyá a' grófné az udvart, 's magános várába temetkezék.

A' király képe kísérte oda, kit mennyire szeret, előbb a' távolban vette észre. De mégis erőt vett érzésén, mert ismét megkedvellette régi foglalatosságait, 's örömet talált gyarapodó gyermeke nevelésében. Hanem alig kezde a' nyugalom megtérni szívébe, midőn a' gróf tudtára adá hogy háza becsületét illető dolgai az udvarhoz visszamenni kényszeritik; hogy őt ugyan itthon hagyja, de meg van győződve, kényszeritni

fogják magához oda vitetni. „Ezen gyűrű“ folytatá szavait, egy arany karikát húzván hitvese ujjába: „ezen gyűrű tudtadra adja, hívásom, hogy engem az udvarhoz kövess, valóban akaratom é. Akarmely sürgetve kérelek, parancsoljak 's fenyegetődzem — míg levelemben egy hasonló gyűrű nem lesz zárva, e' kastélyt el ne hagyj, hanem válaszold: hogy a' magányt inkább kedvelled. Ha ezt megígéred, nyugodva hagylak-el.“ Örömet idézte ezt Francziska, 's a' gróf elútagott.
(folytatása következik)-

F e l e l e t .

A' N. Társ. 1832 másod. fél eszt. 21-dik számú darabjában kijött rövid értekezésre.

Örömmel derülve fogunk tollat B és F. vélekedéseik ellen: mert ellenkezésünk olyan a' milyennek kell lenni hazafiak között. Az egyenlenség következtében, babilonai fogásra hurczoltatott a' Mozes nemzetsége; nem olyan régen hasonló büntetés követte a' hasonló bünt: oh! ha ezek' tudása látása azon egygyességre bírhatná a' Magyar, mi szép, mi dicső nemzet válhatna, e' nemes érzéssel, ép testtel, tűz elmével, áldott földet bíró népből.

B és F értekezésében két pontot különböztetünk meg: *Első*, hogy az általunk ajánlott betűket hiányosoknak tartják. *Máso-*

dik, hogy más (vélekedések szerint) jobb betűket ajánlanak.

A' mi az első pontot illeti. A' Révai által ajánlott betűket (tisztelet egyébaránt a' munkás hazafi hamvainak) mi sem találjuk egészen czélarányosoknak, és, a' mint *Újítás* című kis értekezésünkben is írtuk, inkább csak a' sokféle 's zavart okozható betűk elkerülhetése tekintetéből kívántuk azokat ajánlani; de ha már szóra jöttek a' Révai betűji' hijányai, alább mi is eléadjuk e' tárgy iránti vélekedésünket; ítéljen a' közönség, mely egyedül paráncsoló e' tárgyban.

A' mi a' második pontot illeti. Egy vélekedésben vagyunk A. L. szabad Székellyel* és a' kettős betűk elkerülésére, a' pontokkal vagy veszős pontokkal való élésnek ellene nyilatkoztatjuk magunkat. A' pontok' s vonásoknak betűink felibe rakása, igaz hogy nem okoz késedelmet a' nyomtatásban, de igen a' kézírásban; még több pontos vagy vonásos betűk által tehát csak nevelnök amaz alkalmatlanságot.

Az *ly* betűt, mely minden esetben tökéletesen kipótolható *j* vagy *lj* által, elhagyva, és a' nyújtott vagy rövid kiejtést, mely két kiejtés az *á*-n és *é*-n kívül, minden magánhangzóinkkal történhet, elmellözve, harminczkét különböző hangmódosítás kell minden magyar betűink kiejtésére, azaz har-

---

* Nemz. Társ. 1832. második fél esztendő, 25 szám, 385. lap.

minczkét * betűnk van: Úgy kellene tehát, hogy ezeknek harminczkét, minden egyhenkötetésben sebessen írható, egymástól jól megkülönböztethető egyes jegyei légyenek, 's csak a' periódusokat, ezeknek főbb vagy alsóbb részeit, és (talán) a' betűk megnyújtását jegyeznők meg, pontok vagy vonások 'sat. által; 's kész vólna, alkalmasint az egész földön pár nélkül való czélarányos írásmód. De valamint hogy egyszerre érni ezt el, nem lehető; úgy ellenben, dolgozni ezen czélra, közelíteni apránként ahoz, megtehető, próbálni legalább bizonyoson kötelesség: azok kedviért tehát, a' kik e' dologban részt vesznek, lássuk, hogy a' Révai már általunk kiadott** betűjit, micsoda módosításokkal lehetne czélarányoson használni, csak a' kéziratbeli betűket értve, mert a' nyomtatásbeliekhez még most bajos nyúlni. Véleményünk szerént a' nagy és kis cz és tz helyett jó a' deák c, a' kinek tetszik tehet neki bokkrétát, mint Révainál is van, idővel hihetőleg elmarad; a' nagy és kis es és

* A' rövid i, o, u, ö, ü, a' hoszszu í, ó, ú, ő, ű-től csupán a' megnyújtásban különbözvén, ezeket csak öt betűnek számláljuk; de az á, az a-tól és é az e-től tökéletesen különböző, mert e' négy betű kiejtésére (bár próbálja akarkí) négy módosítása kell a' szájnak. Hogy á, és é, helytelenül nézetréneek hoszszu à és e-nek, bizonyítja az is, hogy vagyon hoszszu-a és e betűnk, melyek helyett nem lehet á-t és é-t tenni p. o. hal, fal; ser, mer, fel.

Az írók.

** Nemz. Társ. 1832. második fél eszt. 15 szám.

ts helyett a' Révaié; a' nagy Gy* helyett a' Révaié, a' kis gy helyett a' kis g farkát úgy kanyarítva mint a' Révai nagy Gy-jié; a' nagy és kis ty elhagyható betü volna mint fenn írok, ha el nem maradhat, jó helyette a' Révaié; a' nagy és kis ny helyett a' Révaié, ki lehet az ő nagy Ny-ét egy vonással is írni, csak kezdjük azt első ága' alján, mint sokan az M-et; nagy és kis ty helyett a' Révaié; nagy Sz helyett a' Révaié, kis sz helyett lehet használni a' hosszú s-et, mirevaló az, hogy a' kis s-et két képpen is írjuk, 's az sz-et, egy darabban egyként se? nagy és kis zs helyett a' Révaié, mely igaz hogy németes formája, de hiszem a' többi betüink között is elég német, deák vagy egyéb nyelvből vett van, mégis megtartjuk őket, mert az igen messze hajtott purismus czélaránytalanságát már általláttuk.

Az itt javallott betük nem javíthatatlannok ugyan, de a' pontos vagy vesszős pontos betüknél könnyebben írhatók, 's szokott írásbeli betüink közzé is túrhetőleg béil-
nek, ezeknél fogva bátorkodunk őket ajánlani. Minthogy pedig jónál jobbakat lehet találni

---

* Formájából azon két jegynek, mellyel Révai a' Gy-t és gy-t jelenti, azt lehet gyanítani hogy egyikben úgy nézte a' Gy-t mint G, és j-ből, a' másiban mint d és j-ből össze-olvadt betüt; de az e' félének megjegyzését talán jobb a' grammaticába iktatni, mint általa a' betüt bajos-írhatóvá tenni: nézzük hát a' gy-t írástekintetiben úgy, mint oly betühangot, mely minden kár nélkül éppen úgy kifejezhető egyes jeggyel, mint a' g, z, vagy r. — Az Írók.

csak akarat legyen, azonban valamely újabb betűnek a' N. Társalkodóba iktatott előadása, némely olvasóknak legalább, könnyen únalakra lehetne: az ilyenek kimélése tekintetéből talán legjobb lenne, ha vagy az itt javallott betűket, vagy a' kiknek úgy tetszik jobbakat, elkezdenék irásunkban használni; mert így több időn keresztül egymás jegyeivel csak megismerkednénk, 's maradhatnánk a' jobb mellett. Mi legalább B és F adott szép példája után, készek vagyunk a' jobbnak elfogadására, 's bízunk a' szerencsés előhaladásban is, ha magyarországi testvéreink is kezet nyújtanak egy ily szabadon 's bizonyosan hasznos kis egyesülésre.

Kérdezhetné valaki, hogy valyon újmódi irásunkat a' kettős betűk írása mellett maradtak megértik-é? el fogják é tudni olvasni? de mi azt hisszük, hogy írjunk közülök bár akarmelyiknek új módon egy hosszú levelet, aról p. o. hogy egy régtőlfogva függőben lévő perek elláttatott Bécsben, 's kedvező ítéletet nyertek, bizonyosan ki fogják venni levelünk értelmét: ha ellenben valamely régi adósság vagy hátra lévő kamat lefizetését kérjük, már így lehet hogy meg nem értenek mindenütt, de ebben az esetben tudjuk hogy a' régi módon írt levelekre se válaszolnák mindenkor.

Kapcsolatban lévén e' feleletünk az újításról való értekezésünkkel, ajánljuk újabb megolvasását amannak is. Fontolják-meg magyarországi 's erdélyi testvérink, különö-

sen az atyák anyák 's tanítók, mely nagyot könnyitene ajánlásunk elfogadása kisdedeink tanulásában. Örömmel nyúl a' gyermek eddig kostolt édes szabadsága korlátolójához, a' tarka táblájú új könyvhez, 's jövődő búszerzőjét benne nem sajdítva tanuláshoz kezd; de még gyenge elméjének, szokatlan akadályokkal kell küzdeni, 's kis kezével alig emelt ábéczejébe néha könny-cseppek is hullanak: ugyan melyik atya vagy anya ne kívánná é könnyek szerző okának egyikét, bár mi kis mértékben is apasztani? A' mennyivel kevesebbé bajos a' tanulás, annyival könnyebb az értelmesség országába vezető út; 's pedig éppen ezen, és csak ezen lehet, valamint nemzeteknek úgy egyes személyeknek is, közeledni az igazi jólléthez: törekedjünk előfelé míg ideje van, szép dolog megérdemelni a' maradék köszönetét.

J. . . F.
és olvasó társai.

Hévmérő, Barometrum és Szelek.

A' mostani nagyon hideg napokban, igen sokan tudakozzák: ma hány gradus volt a' hideg? A' gazdát az idő járása előre megtudása közlelről érdekelvén, gyakran kérdi a' Barometrum állását? A' szeleknek is, a' mint azok egy vagy más vidékről fúnak, hogy az idő járására nagy befolyások legyen min-

dennapi tapasztalások után, még a' paraszt gazdák is tudják. Az Erd. Híradó szerkesztése is jónak tartotta a' Barometrum, Hév-mérő, 's Szelek járását újság leveleibe naponként közölni; ezért nem leszen czél ellen való, ezeknek fizikai tudományos előesmeretek nélküli megérthetésekre, némely világosításokat közre bocsátani.

I. H é v m é r ő (Thermometrum). A' tapasztalás bizonyítja hogy a' meleg a' testeket feszíti, duzzasztja; a' hideg ellenben öszvehúzza. A' nálunk inkább közhasználatban lévő Hév-mérőt (első készítője Reaumur) ha oly vízbe teszszük mely fagyni kezd, a' hévmérőben lévő kényeső azon ponton áll, melyhez 0 van írva; — ha nagyobb nagyobb melegre tétetik a' Hév-mérő, a' nevedő melegség mind inkább inkább feszítvén a' kényesőt, az mind magassabbra hág, míg a' buzgón forró víz melegsége által azon pontig jut melyhez 80 van írva. Ha a' fagyos viznél nagyobb a' hideg a' kényeső a' nullán alol esik, 's a' hideg nevedésével mind alább alább száll; 's e' szerént nevednek a' hideg gradusai. — A' melegséget mutató számok elébe ezen jegy + a' hideget mutatók elébe — szokott tétetni. — Világosítás kedviért némely melegség 's hideg gradusait feljegyezni kívántam. Midőn a' víz forr + 80, Senegalban (Áfrikában) a' meleg + 54, Kolo'svártt 1852-ben Julius 15-kén a' meleg volt + 28, az emberi vér melege + 29 $\frac{1}{2}$, (ezért a' meleg feredőknek sem kell ennél me-

legebbsnek lenni) a' nyári mérséklett meleg + 14; fagyás pontja 0, már nagy hideg — 10. Kolo'svárt közelebbről Jan. 5-ikén — 21, Erdélyben a' legnagyobb hideg volt 1784-ben Jan. 5-ikén — 24. A' kényeső mikor meg fagy — 32; Moskauba 1795-ben Januariusban volt rendkívüli hideg — 34.

II. Barometrum: A' Barometrum csőjébe fenn a' kényesőn feljül lévő rész levegőtől üres, az alsó részében lévő tágasabb helyen lévő kényesőt pedig a' külső levegő nyomja. A' mint a' levegő nyomása nevedik, így a' kényeső a' csőben hág, az ellenkező esetben száll. — Mikor szép tiszta idő van, a' levegőnek nagyobb a' rugó ereje, innen nyomása is nevedvén, a' Barometrum csőjében a' kényeső hág; a' mikor a' levegő nedves rugó ereje kisebb, innen a' kényeső a' csőben száll. Mikor a' kényeső 27 hüvelyk 's 8 lineán áll (egy talpnyiban 12 hüvelyk, 1 hüvelykben 12 linea van) akkor az a' változó időt jelenti; minél feljebb hág ezen pont felett annál állandóbb időre mutat, innen 28 hüvelyk már szép állandó időt jelent: ellenben minél alább áll a' kényeső a' 27 hüv. 8 lineán alól annál esősebb, havazó, háborgó, vagy fergeteges időt jelent. Nállunk a' 27 hüvelyken alól egyszer sem áll.

III. Szelek. A' sűrűbb levegő oda rohan hol a' levegő ritkább; ezen levegő mozgás által erednek a' szelek. A' meleg 's hideg különbsége, az erdős 's vizes helyek-

ből felemelkedő gőzök a' levegő sűrűségét nyomását változtatván, innen szelek is erednek. A' meleg tartományokban lévő szelek rendezebbek, ellenben a' hideg tartományokban így a' havasokhoz vagy tős helyekhez közel lévő helyeken rendetlenebbek. A' szelek különböznek arányokra nézve a' merről jönnek, 's erejekre nézve, mellyel fúnak. Az első tekintetben négy főbb szelek nemei vannak, Nap keleti, Déli, Napnyugoti 's Északi: de a' szelek ritkán fúnak az égnek éppen ezen négy pontjairól, hanem az azok között lévő pontokról is. Ezeknek megkülönböztetésére az Erd. Híradó a' szeleket ezen betűkkel fogja megkülönböztetni napnyugoti *Ny N* keleti *K*, Déli *D*, Északi *E*.

Ha az ég ezen négy főbb pontjai között közép pontokat veszünk-fel, akkor a' Kelet és Dél között lévő közép pontot így jegezzük-meg *KD*, a' mi ezen közép pont és Kelet között van *KDK*, a' mi pedig Dél felé esik *DDK*. A' Dél és Nyugot között lévő pontot jelenti *DNy*, az ezen pont és Dél között fekvő pont *DDNy*, a' mely pedig nyugot felé esik *NyDNy*, innen hogy *ENy* így *NyENy* 's *EENy*, miket jelentsenek könnyü megérteni, így *NyENy* jelenti hogy a' szél azon helyről fú, mely az Észak és Nyugot között lévő közép ponttól inkább nyugotra esik.

A' szél erejére nézve a' gyenge szelet 1 az erősebbet 2 a' még erősebbet 3 fogja jelenteni.

Különös égi tűnemény.

Nemes Küküllő Vármegyében Héjasfalván a' közelebb múlt 1852-ben Nov. 17-én ritka szép természeti tűnemény mutatkozott az egen, melyet az ide mellékelt rajz által kívántunk olvasóinkal tisztábban képzelteni. Az idő nagyon borongós volt, vastag setét fellegek borították minden felől a' láthatárt, kivévén az ég közepe táját, hol a' végződő fellegek szélei tökéletes kerekességű circulust formáltak, mely mint távolságban pusztá szemmel mérni szoktunk, mintegy 20 öl átmérőjünek látszott, 's belőlről a' tiszta szép kék eget mutatta. Nem meszsze ennek déli szélétől a' fellegekben volt a' valóságos nap, melynek háta megett kevés távolságra keletre és nyugotra két fattyunapok látszának a' setét fellegekre oly tökéletesen ábrázolva, hogy a' valóságos naptól megkülönböztetni alig lehetett. Ezen fattyunapoknak mindegyikéből két két fejer sinorok mentek-ki, délről észak-nyugot és észak-kelet felé való görbülésekben oly móddal vágván keresztül egymást mint a' rajz táblán e betűkkel jegyzett vonásokban ábrázoltatik. A' két egymással által ellenben lévő fattyunapokból jövő fejer sinorok végei északon megvastagodván 's fekete színt váltván, egy még a' sötét fellegeken is kitetsző nagy fekete keresztet ábrázoltak. Ezen ritka tűnemény szépségét nevelték még három igen pompás szivárványok, melyek a' nap előtt keletről nyugot-

ra (lásd az a. betűvel jegyzett vonásokat) az egész láthatárt átfogták. Kettő ezek között, mint a' rajz tábla mutatja, a' tisztaságon is által ment, de színe eleveenségét a' kék egen vesztette; egy pedig, a' naphoz legközelebb lévő, nem annyira rendes görbületű szivárvány, mintegy a' fellegekre festett csuda szépségű szivárnyosság volt. Ezen különös szép égi jelenség tartott déli 1 órától egészen nap lementéig, 's látták a' Héjasfalvi hidnál dolgoztató vármegyei két tiszt urak az építettő pallér 's minden ott lévő igen számos kézi munkások.

Nov. 13-kára viradó éjjel Erdélynek majd minden részein így Kolo'svárt is egész viradtig látszottak azon világos 's tüzes tűnemények, melyekről több újság-levelek emlékeztek. Napkeletről nyugotra számtalan égő szövetnek 's kendő forma tüzes testek hulltak-le különböző csavargással; több helyeken széles tüzes lepedő formák látszottak, más helyeken különböző formájú nagy hordók nagyságu tüzes testek széljel pattantak, 's az égi testeknek oly különös zavargása tetszett, hogy sokan a' világ vége közelédésétől rettegték. Menydörgés nem hallatott. Mivel ilyen forma tűnemények ugyan azon időben egymástól felette messze fekvő vidékeken látszottak, ezeknek a' levegőég igen magassan fekvő részén kellett történni.

Lago di Amsancto Olaszországban.

Ezen tónak hoszszukó négyszeg formája van, széle húsz hossza harmincz lépés. Vize setét barna; szinte fekete, 's távoli menydörgéshez hasonlító mormolással buborékokat hány 's néhol két lábnyi magasságra felpeseg. Egyik oldalán egy hasonló barna vizü sebess patak omlik a' száraz kőszikla alatt a' tóba; valamennyivel magassabban több jukak vannak, melyekből szakadatlan meleg kénköves vizszergáz forr-ki, a' juk nagyságához képesti kisebb vagy nagyobb zúgással; ezekből némelyik hoszszukó más tökéletes kerek. A' szemben eső oldalon egy kis tó fekszik, melynek felszínén szapora hullámzattal vastag tömeg szénsavanygőzök lebegnek, a' mit kétszász lépésre is láthatni. Ezen tó neve *coccajo* (üst); a' nagy tót nevezik *mefite*, 's a' jukakat *mefitinelle*. Ezen jukakban megismerhetni *saevi spiracula Ditis*, 's az üstben *spectus horrendum* szavai tárgyát Virgilnek. Az innen felpesegő mefitei gőzök néha nagyon veszedelmesek, kivált ha a' szél egy arányban hajtja azokat. Csendes időben a' veszély nem oly nagy, mert akkor a' szénsavanygőz legfeljebb két lábnyira emelkedik a' földtől, 's megkerülhetni a' tót és üstöt is; de a' ki ezt akarná vigyázzon el ne essék, mert akkor töstént megfuladna. Mindég számos döglött férgek, bogarak hevernek körül, sőt döglött madarakat is találhatni.